

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 286/2024-32

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Petra Straku a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o spojených ústavných sťažnostiach sťažovateľov 1. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a 2. [REDACTED], [REDACTED], zastúpených Advokátska kancelária GRUJBÁR s.r.o., Adama Štekára 8255/50, Trnava, proti postupu Okresného súdu Trnava (pôvodne Okresného súdu Piešťany) v konaní vedenom pod sp. zn. PN-2T/198/2010 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 2T/198/2010) takto

r o z h o d o l :

- Postupom Okresného súdu Trnava (pôvodne Okresného súdu Piešťany) v konaní vedenom pod sp. zn. PN-2T/198/2010 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 2T/198/2010) **bolo porušené** základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Okresnému súdu Trnava **p r i k a z u j e** v konaní vedenom pod sp. zn. PN-2T/198/2010 konať bez zbytočných prietáhov.
- Sťažovateľom v 1. a 2. rade **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie každému po **3 000 eur**, ktoré im **je** Okresný súd Trnava **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Sťažovateľom v 1. a 2. rade **p r i z n á v a** náhradu trov právneho zastúpenia spolu **1 070,94 eur**, ktorú **je** Okresný súd Trnava **p o v i n n ý** zaplatiť právnomu zástupcovi sťažovateľov do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavné sťažnosti sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ v 1. rade sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 10. mája 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trnava [(ďalej aj „okresný súd“); pôvodne Okresného súdu Piešťany] v konaní vedenom pod sp. zn. PN-2T/198/2010 [(ďalej len „napadnuté konanie“); pôvodne vedenom na Okresnom súde Piešťany pod sp. zn. 2T/198/2010]. Navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietahov, priznal mu primerané finančné zadosťučinenie 10 000 eur a náhradu trov konania.
2. Sťažovateľ v 2. rade sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 15. mája 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v totožnom napadnutom konaní. Navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietahov, priznal mu primerané finančné zadosťučinenie 10 000 eur a náhradu trov konania.
3. Ústavnú sťažnosť sťažovateľa v 1. rade ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 286/2024-12 z 28. mája 2024 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie v celom rozsahu.
4. Ústavné sťažnosti sťažovateľov v 1. a 2. rade boli spojené na spoločné konanie uznesením ústavného súdu č. k. PLs. ÚS 41/2024-5 z 29. mája 2024.
5. Ústavnú sťažnosť sťažovateľa v 2. rade ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 286/2024-20 z 18. júna 2024 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona zákon o ústavnom súde na ďalšie konanie v celom rozsahu.
6. Z ústavných sťažností a ich príloh vyplýva, že uznesením vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Trnave, úradu justičnej a kriminálnej polície ČVS: ORP-603/OVK-TT-2009 Bc zo 17. apríla 2009 bolo oboch sťažovateľom a ďalšej osobe vznesené obvinenie za zločin krádeže spáchaný formou spolupáchateľstva podľa § 20 k § 212 ods. 2 písm. a) a ods. 4 písm. a) Trestného zákona.
7. Po skončení prípravného konania prokurátorka Okresnej prokuratúry Piešťany 10. novembra 2010 podala podľa § 234 ods. 1 Trestného poriadku na oboch sťažovateľov a ďalšiu osobu ([REDACTED]) obžalobu na Okresnom súde Piešťany.
8. Okresný súd Piešťany (v senáte, ktorého predsedníčkou bola JUDr. Beáta Javorková, pozn.) uznal oboch sťažovateľov za vinných rozsudkom sp. zn. 2T/198/2010 z 29. februára 2012. Proti tomuto rozsudku podali sťažovateľ v 1. rade a ďalšia osoba odvolania, o ktorých rozhodol Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) uznesením sp. zn. 6To/96/2012 z 20. júna 2013 tak, že napadnutý rozsudok z 29. februára 2012 zrušil a vec vrátil Okresnému súdu Piešťany, aby ju v potrebnom rozsahu znova prejednal a rozhodol.

9. Po vrátení veci Okresný súd Piešťany v trestnej veci sťažovateľov rozhodol rozsudkom sp. zn. 2T/198/2010 z 24. marca 2014, ktorým sťažovateľov opäť uznal za vinných. Proti tomuto rozsudku sťažovatelia podali odvolania, o ktorých rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 6To/60/2014 z 24. marca 2015 tak, že napadnutý rozsudok z 24. marca 2014 zrušil a vec vrátil Okresnému súdu Piešťany, aby ju v potrebnom rozsahu znova prejednal a rozhodol.

10. Po opätovnom vrátení veci Okresnému súdu Piešťany bola trestná vec sťažovateľov 7. decembra 2015 pridelená na prejednanie a rozhodnutie v poradí druhému predsedovi senátu (JUDr. Pavlína Krajčírová), 11. februára 2016 v poradí tretiemu predsedovi senátu (Mgr. Pavol Macháč) a 3. septembra 2019 v poradí štvrtému predsedovi senátu (JUDr. Andrea Kondllová), pričom sťažovatelia boli opätovne uznaní za vinných rozsudkom sp. zn. 2T/198/2010 z 3. mája 2022. Proti tomuto rozsudku sťažovatelia podali odvolania, o ktorých rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 5To/124/2022 z 2. marca 2023 tak, že napadnutý rozsudok z 3. mája 2022 zrušil a vec vrátil Okresnému súdu Piešťany, aby ju v potrebnom rozsahu znova prejednal a rozhodol.

11. Po opätovnom (v poradí treťom, pozn.) vrátení veci Okresnému súdu Piešťany je od 1. júna 2023 (t. j. po implementácii tzv. novej súdnej mapy) trestná vec sťažovateľov vedená na okresnom súde, pričom 5. júna 2023 bola trestná vec sťažovateľov pridelená na prejednanie a rozhodnutie v poradí piatemu predsedovi senátu (JUDr. Michal Turák) a do podania ústavnej sťažnosti (t. j. do 10. mája 2024) o nej okresným súdom nebolo rozhodnuté, resp. v nej ani nebol nariadený termín hlavného pojednávania.

12. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti v podstatnom namietajú, že okresný súd (resp. pôvodne Okresný súd Piešťany) v napadnutom konaní spôsobil neprímerané prieťahy. Sťažovatelia v tejto súvislosti poukazujú, že ku dňu podania ústavnej sťažnosti ich trestné stíhanie trvá vyše 15 rokov (sťažovateľom bolo obvinenie vznesené 17. apríla 2009), pričom samotné súdne konanie v ich trestnej veci trvá od 10. novembra 2010, t. j. viac ako 13 rokov. Podľa názoru sťažovateľov ich trestná vec nie je právne ani skutkovo zložitá, nevymyká sa bežnej rozhodovacej činnosti trestných súdov a patrí k štandardnej agende, pričom žiadna zložitosť veci nemôže ospravedlniť viac ako 15-ročnú dĺžku konania (III. ÚS 9/2000). Sťažovatelia poukazujú na to, že svojím správaním k namietanej extrémnej dĺžke konania nijako neprispeli a po celý čas boli súdu k dispozícii vo väzbe alebo na slobode. Navyše, 19. septembra 2019 udelili súhlas aj so zmenou v zložení senátu, z čoho vyplýva, že majú záujem na skončení veci v čo najkratšom čase, a taktiež dali aj súhlas na konanie hlavného pojednávania v ich neprítomnosti 1. decembra 2021. Vo vzťahu k napadnutému konaniu uvádzajú, že jeho doterajšia dĺžka sama osebe postačuje na konštatovanie neprímeranej dĺžky súdneho konania, keďže ku dňu podania ústavnej sťažnosti nebol ešte nariadený termín ďalšieho hlavného pojednávania, čo indikuje, že vo veci nebude rozhodnuté v dohľadnej dobe. Podľa názoru sťažovateľov niet pochýb o tom, že časté zmeny v zložení senátu prispeli k predĺženiu konania, avšak za túto skutočnosť je zodpovedný okresný súd, a nie sťažovatelia [primerane rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci Adamčo proti Slovenskej republike z 9. 2. 2023, č. 25436/21, ods. 21]. Argumentujú, že základnou povinnosťou súdu je zabezpečiť v trestnom konaní taký procesný postup, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty strán (III. ÚS 98/2023), pričom táto povinnosť je implicitne obsiahnutá aj v § 1 a § 2 ods. 7 Trestného poriadku.

13. Vo vzťahu k požadovanej výške primeraného finančného zadost'učinenia s'ťažovatelia argumentujú, že obvinenie za predmetný zločin krádeže je veľmi závažné, pričom im zaň hrozí uloženie trestu odňatia slobody až do výšky 10 rokov. S'ťažovatelia žijú v neistote a nesú váhu tohto obvinenia už viac ako 15 rokov, pričom zbytočne spôsobené prier'ahy a extrémna dĺžka konania sa nedajú vrátiť, zhojiť ani napraviť, a preto podľa ich názoru jedinou formou kompenzácie je priznanie primeraného finančného zadost'učinenia.

II.

Vyjadrenie okresného súdu a ústne pojednávanie

14. Podpredsedníčka okresného súdu vo vyjadrení z 1. júla 2024 k ústavným s'ťažnostiam s'ťažovateľov (po poukázaní na chronologický prehľad doterajšieho priebehu súdneho konania v predmetnej veci) v podstatnom uviedla, že faktické údaje uvedené v ústavných s'ťažnostiach s'ťažovateľov (ktoré sa týkajú prehľadu hlavných pojednávaní a meritórnych rozhodnutí vo veci, ktoré boli zrušené uzneseniami krajského súdu, ako aj častých zmien v zložení senátu) sú pravdivé a zodpovedajú obsahu spisu. Podpredsedníčka okresného súdu pritom doplnila, že k 1. júnu 2024 došlo opätovne k zmene zloženia senátu (predmetná trestná vec bola z dôvodu ukončenia dočasného pridelenia vrátená do senátu JUDr. Andrey Kondllovej), a teda v predmetnej veci došlo k z mene v zložení senátu celkovo šesťkrát, pričom aktuálne je vo veci nadriadený termín hlavného pojednávania na 12. august 2024.

15. Podpredsedníčka okresného súdu uznala, že doba skoro 14 rokov od doručenia obžaloby súdu je naozaj dlhá, avšak podľa jej názoru Okresný súd Trnava (predtým Okresný súd Piešťany) vykonával a aj vykonáva jednotlivé procesné úkony v súlade s procesnými predpismi a v primeraných lehotách. V tejto súvislosti poukázala na to, že okresný súd (a predtým Okresný súd Piešťany) vykonával riadne dokazovanie, pričom vo veci bolo trikrát meritórne rozhodnuté, avšak krajský súd ako odvolací súd prvostupňový rozsudok vždy zrušil a vec vrátil na opätovné prejednanie a rozhodnutie.

16. V súvislosti so správaním s'ťažovateľov podpredsedníčka okresného súdu poukázala na opakované ospravedlnenia s'ťažovateľa v 1. rade z osobných či zo zdravotných dôvodov z hlavných pojednávaní a verejných zasadnutí, pre ktoré nebolo možné tieto vykonať. Taktiež poukázala na opakované ospravedlnenia obhajcu s'ťažovateľov. Zdôraznila, že pokiaľ vo veci neboli vykonávané úkony, bolo to spôsobené aj tou skutočnosťou, že spoluobžalovaný [REDAKOVANÉ] bol vydaný na trestné stíhanie do Českej republiky a s'ťažovateľ v 1. rade bol stíhaný väzobne v Českej republike, pričom bol zisťovaný súhlas obžalovaných s vykonaním hlavného pojednávania v ich neprítomnosti.

17. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou s'ťažnosťou a so stanoviskami účastníkov konania dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej s'ťažnosti

18. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prier'ahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru EŠLP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide

o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010, II. ÚS 123/2022).

19. Pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie už označených práv ústavný súd vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04, III. ÚS 154/06, II. ÚS 438/2017, II. ÚS 118/2019). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

20. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 41/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESĽP ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

21. Z hľadiska hodnotenia povahy veci sa ústavný súd oprel o všeobecnú zásadu uznávanú aj v judikatúre ESĽP, podľa ktorej sa primeraná lehota na konanie v trestných veciach v dôsledku mimoriadne citeľného zásahu do sféry osobných práv a slobôd, ktorý je s priebehom trestného procesu spojený, musí posudzovať prísnejšie (I. ÚS 11/08, I. ÚS 306/2016, I. ÚS 100/2017, II. ÚS 239/2020). Nemožno pochybovať, že aj povaha predmetného trestného činu si vyžaduje osobitnú starostlivosť orgánov činných v trestnom konaní a všeobecného súdu o naplnenie účelu trestného konania, čo okrem iného znamená, že orgány činné v trestnom konaní a všeobecný súd majú povinnosť organizovať svoj procesný postup tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a skončená, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty účastníkov konania vrátane poškodených strán.

22. Pokiaľ ide o posúdenie podľa kritéria právna a faktická zložitosť predmetnej veci, ústavný súd konštatuje, že konanie predstavuje z právneho hľadiska trestnú vec tvoriacu štandardnú a stabilnú súčasť rozhodovacej činnosti orgánov činných v trestnom konaní a súdov. Zo skutočností uvedených sťažovateľmi alebo okresným súdom ani so zreteľom na povahu veci ústavný súd nezistil žiadnu takú okolnosť, ktorá by odôvodňovala záver o jej právnej či faktickej zložitosti. Predmet konania má však nepochybne mimoriadny význam pre sťažovateľov, čo si vyžaduje zvýšenú starostlivosť súdov, preto sú dĺžka a priebeh tohto konania posudzované prísnejšie (m. m. IV. ÚS 597/2012, II. ÚS 323/2019; Stefanova proti Bulharsku, rozsudok ESĽP z 11. 1. 2007).

23. Pri hodnotení ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľov v preskúmanom konaní, ústavný súd nezistil takú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na ich ťarchu. Podpredsedníčka okresného súdu v tejto súvislosti argumentuje, že sťažovateľ v 1. rade, ako aj obhajca sťažovateľov

sa opakovane ospravedlnili z hlavných pojednávani a verejných zasadnutí, pre ktoré nebolo možné tieto vykonať. Vo vzťahu k uvedenej argumentácii ústavný súd poukazuje, že z chronologického prehľadu doterajšieho priebehu súdneho konania v predmetnej veci vyplýva, že v priebehu napadnutého konania sa sťažovateľ v 1. rade ospravedlnil raz z rodinných dôvodov (z verejného zasadnutia 8. novembra 2012) a dvakrát zo zdravotných dôvodov (z verejného zasadnutia 10. januára 2013 a 21. februára 2013) a obhajca sťažovateľov sa ospravedlnil dvakrát zo zdravotných dôvodov (z hlavného pojednávania 2. októbra 2013 a 7. februára 2022). Vzhľadom na celkovú dĺžku napadnutého súdneho konania (trvajúceho v čase podania ústavných sťažností už vyše 13 rokov, pozn.) však ústavný súd dospel k záveru, že správanie sťažovateľa v 1. rade, ako ani správanie obhajcu sťažovateľov nemalo rozhodujúci vplyv na celkovú dĺžku napadnutého konania. V súhrne možno správanie sťažovateľov hodnotiť ako súčinnostné, ktoré neprispelo žiadnym relevantným spôsobom k predĺženiu doterajšej celkovej dĺžky napadnutého konania.

24. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu označených práv sťažovateľov, bol postup samotného okresného súdu (pôvodne Okresného súdu Piešťany). Ústavný súd konštatuje, že súdne trestné konanie, ktoré trvá tak dlho, ako to je v danej veci, možno už len na základe posúdenia tohto neprimeraného obdobia považovať za nezlučiteľné s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. v čl. 6 ods. 1 dohovoru. Takáto zdĺhavosť konania totiž v princípe predlžuje stav právnej neistoty dotknutej osoby do tej miery, že sa jej právo na súdnu ochranu stáva iluzórnym, a teda ho ohrozuje vo svojej podstate (m. m. I. ÚS 66/03, II. ÚS 367/2013). Vzhľadom na celkovú dĺžku konania ústavný súd nepovažoval za potrebné poukazovať na jednotlivé obdobia nečinnosti okresného súdu, resp. Okresného súdu Piešťany (I. ÚS 668/2013), keďže už len samotná celková dĺžka preskúmaného konania je z ústavného hľadiska sama osebe celkom jednoznačne neprimeraná a neakceptovateľná.

25. V súvislosti s posudzovaním postupu okresného súdu, resp. Okresného súdu Piešťany v napadnutom konaní pritom ústavný súd taktiež osobitne zdôrazňuje, že v zmysle jeho ustálenej judikatúry môžu byť zbytočné prietahy v konaní zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho nesústredenou a neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08). V súvislosti s posudzovaním efektívnosti činnosti všeobecného súdu teda nepovažuje za podstatné množstvo úkonov, ktoré všeobecný súd vykonal, ale považuje za rozhodujúcu predovšetkým skutočnosť, či ich vykonanie bolo efektívne, rešpektovalo zásadu procesnej ekonomie a zásadne vytváralo podmienky na odstránenie stavu právnej neistoty sťažovateľov. V tejto súvislosti poukazuje na nesústredenú a neefektívnu činnosť všeobecného súdu, keďže, hoci vo veci bolo prvostupňovým súdom trikrát meritórne rozhodnuté odsudzujúcimi rozsudkami, krajský súd o odvolaniach podaných proti týmto odsudzujúcim rozsudkom opakovane rozhodol tak, že tieto odsudzujúce rozsudky trikrát (!) zrušil ako predčasné a opierajúce sa o neúplné a nejasné skutkové zistenia a vrátil vec prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

26. Pokiaľ ide o obranu okresného súdu, že na celkovú dĺžku konania malo vplyv aj to, že vo veci došlo opakovane k zmene zákonného sudcu, ústavný súd konštatuje, že viacnásobná zmena osoby zákonného sudcu v súdnom konaní nemôže byť pripočítaná na ťarchu účastníka konania a nemá povahu okolností, ktoré by vylučovali zodpovednosť súdu, ktorý je vecne a miestne príslušný na rozhodnutie vo veci (m. m. I. ÚS 508/2015, I. ÚS 527/2015). Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu otázky množstva vecí, personálne a organizačné problémy súdu nie sú v zásade

ústavne významné pre posúdenie toho, či došlo k zbytočným priet'ahom v konaní. Ústavný súd neposudzuje, či k zbytočným priet'ahom v konaní došlo v dôsledku nedostatočného personálneho obsadenia súdu a následného veľkého počtu vecí pripadajúcich na sudcu alebo v dôsledku subjektívnych príčin na strane sudcu a vedenia súdu. Ústava v čl. 48 ods. 2 totiž zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, a tým vykonanie spravodlivosti v primeranej lehote.

27. Ústavný súd po vyhodnotení všetkých troch kritérií, berúc do úvahy celý doterajší priebeh napadnutého konania, konštatuje, že doterajším postupom okresného súdu (pôvodne Okresného súdu Piešťany) došlo v napadnutom konaní k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva s'ťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

IV.

Príkaz konať vo veci a primerané finančné zadosťučinenie

28. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd v nadväznosti na výrok uvedený v bode 1 výrokovej časti nálezu v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany s'ťažovateľom prikázal okresnému súdu, aby v napadnutom konaní, ktoré nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu ešte právoplatne skončené, konal bez zbytočných priet'ahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

29. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej s'ťažnosti vyhovie, môže priznať s'ťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal. Z § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak sa s'ťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

30. Každý zo s'ťažovateľov sa domáhal priznania primeraného finančného zadosťučinenia 10 000 eur z dôvodov uvedených v ústavných s'ťažnostiach.

31. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04, III. ÚS 10/02, I. ÚS 257/08). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných aj EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

32. Ústavný súd považoval s'ťažovateľmi požadovanú sumu finančného zadosťučinenia za neprimeranú a na tomto mieste pripomína, že EŠLP akceptuje priznávanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume, ktorá nie je neprimeraná, hoci by bola nižšia než suma priznávaná EŠLP (porovnaj Ivan a Martin Medić proti Chorvátsku, rozhodnutie z 5. 2. 2009, č. 55864/07; Roje proti Chorvátsku, rozhodnutie z 25. 6. 2009, č. 8301/06).

33. Vzhľadom na konštatované zbytočné prietahy v postupe všeobecného súdu v napadnutom konaní, berúc do úvahy najmä charakter predmetu konania a jeho význam pre sťažovateľov, ako aj celkovú dĺžku napadnutého konania, resp. obdobie právnej neistoty sťažovateľov, neefektívnosť všeobecného súdu a všetky okolnosti daného prípadu, majúc na pamäti, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je len zmiernenie ujmy pociťovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, ústavný súd považoval priznanie finančného zadosťučinenia po 3 000 eur pre každého sťažovateľa za primerané konkrétnym okolnostiam prípadu (bod 3 výroku tohto nálezu) a vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu).

V.

Trovy konania

34. V súlade s § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd priznal podľa výsledku konania sťažovateľom nárok na náhradu trov konania pozostávajúcich z trov právneho zastúpenia.

35. Pri výpočte náhrady trov konania ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba tarifnej odmeny v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky (1/6 výpočtového základu) za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2024 predstavuje 343,25 eur. Náhrada hotových výdavkov za každý úkon právnej služby podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (1/100 výpočtového základu) v roku 2024 predstavuje 13,73 eur.

36. Ústavný súd priznal spoločne zastúpeným sťažovateľom náhradu trov konania podľa § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky v rozsahu tarifnej odmeny za dva spoločné úkony právnej služby v roku 2024 (prevzatie zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti) a režijného paušálu k nim podľa § 16 ods. 3 vyhlášky. Takto určená suma predstavuje 713,96 eur za úkony v prospech prvého zastúpeného, pre ďalšieho zastúpeného sa odmena kráti o 50 % podľa § 13 ods. 2 vyhlášky na sumu 356,98 eur. Celková suma náhrady trov konania tak predstavuje 1 070,94 eur (bod 4 výroku tohto nálezu).

37. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

38. V zmysle § 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov konania pred ústavným súdom.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. augusta 2024

Peter Molnár
predseda senátu